

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

9 martie 2017*

„Trimitere preliminară — Regulamentul (CE) nr. 543/2008 — Articolul 15 alineatul (1) — Articolul 16 — Pui congelați sau congelați rapid — Limita maximă a conținutului de apă — Desuetudinea acestei limite — Măsuri practice pentru controale — Contraanalize — Regulamentul nr. 612/2009 — Articolul 28 — Restituiri la export pentru produse agricole — Condiții de acordare — Produse calitativ sănătoase și care prezintă o calitate adecvată pentru comercializare — Produse comercializabile în condiții normale”

În cauza C-141/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de tribunal administrativ de Rennes (Tribunalul Administrativ din Rennes, Franța), prin decizia din 20 martie 2015, primită de Curte la 25 martie 2015, în procedura

Doux SA, în reorganizare judiciară,

împotriva

Établissement national des produits de l’agriculture et de la mer (FranceAgriMer),

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, domnii E. Juhász (raportor) și C. Vajda, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul V. Tourrès, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 martie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Doux SA, de J. Vogel, de M. Leroy și de M. Lantourne, avocats;
- pentru guvernul francez, de D. Colas, de R. Coesme, de C. Candat și de A. Daly, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de B. Schima, de A. Lewis și de K. Skelly, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 septembrie 2016,

* * Limba de procedură: franceza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 543/2008 al Comisiei din 16 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare a cărnii de pasăre (JO 2008, L 157, p. 46), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1239/2012 al Comisiei din 19 decembrie 2012 (JO 2012, L 350, p. 63), precum și ale Regulamentului (CE) nr. 612/2009 al Comisiei din 7 iulie 2009 de stabilire a normelor comune de aplicare a sistemului de restituiri la export pentru produsele agricole (JO 2009, L 186, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 173/2011 al Comisiei din 23 februarie 2011 (JO 2011, L 49, p. 16).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Doux SA, în reorganizare judiciară, reprezentată de Sophie Gautier și de SCP Valliot-Le Guenevé-Abittbol, care acționează în calitate de administratori judiciari, pe de o parte, și Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) (denumită în continuare „FranceAgriMer”), pe de altă parte, cu privire la acordarea unor restituiri la exportul în afara Uniunii Europene a unor loturi de pui congelați sau congelați rapid.

Cadrul juridic

- 3 Articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 543/2008 prevede:

„Fără a aduce atingere articolului 16 alineatul (5) și articolului 17 alineatul (3), puii congelați sau congelați rapid pot fi comercializați printr-o activitate profesională sau comercială în cadrul [Uniunii] doar în cazul în care conținutul de apă nu depășește valorile tehnice inevitabile determinate prin metoda de analiză descrisă la anexa VI (metoda de scurgere) sau cea de la anexa VII (metoda chimică).”

- 4 Articolul 16 din acest regulament prevede:

„(1) Se efectuează controale regulate, în abatoare, privind apa absorbită, în conformitate cu indicațiile din anexa IX sau în conformitate cu indicațiile din anexa VI, cel puțin o dată la fiecare perioadă de lucru de opt ore.

În cazul în care prin aceste controale se constată o cantitate de apă absorbită mai mare decât conținutul de apă total permis în conformitate cu prezentul regulament, ținându-se cont de apa absorbită de carcase în timpul etapelor de prelucrare care nu fac obiectul unor controale, și dacă, în orice caz, cantitatea de apă absorbită este mai mare decât valorile prevăzute la anexa IX punctul 10 sau la anexa VI punctul 7, abatoarele aduc imediat modificările tehnice necesare sistemului de preparare.

(2) În toate cazurile prevăzute la alineatul (1) al doilea paragraf și, în orice caz, cel puțin o dată la două luni, se efectuează, prin sondaj, controale privind conținutul de apă prevăzut la articolul 15 alineatul (1) al puilor congelați și congelați rapid, în conformitate cu anexa VI sau VII, de la fiecare abator ales de către autoritatea competentă a statului membru. Aceste controale nu se efectuează pentru carcase în privința cărora se furnizează dovada, satisfăcătoare pentru autoritatea competentă, că acestea sunt destinate exclusiv exportului.

(3) Controalele prevăzute la alineatele (1) și (2) se efectuează de către autoritățile competente sau sub responsabilitatea acestora. Autoritățile competente pot, în cazuri speciale, să aplice dispozițiile de la alineatul (1), în special cele de la anexa IX punctele 1 și 10 și de la alineatul (2) din prezentul articol, într-un mod mai riguros în ceea ce privește un anumit abator, dacă se dovedește că acest lucru este necesar pentru a asigura respectarea conținutului total de apă permis în conformitate cu prezentul regulament.

În toate cazurile, când s-a considerat că un lot de pui congelați sau congelați rapid nu respectă prezentul regulament, autoritățile competente reiau testele cu frecvența minimă a controalelor prevăzută la alineatul (2) doar după ce trei controale succesive, efectuate în conformitate cu anexele VI sau VII prin prelevarea unor probe în trei zile diferite de producție pe timpul a cel mult patru săptămâni, au indicat rezultate negative. Costurile acestor controale sunt achitate de abatorul în cauză.

(4) Dacă, în cazul răcirii cărnii de pui cu ajutorul aerului, rezultatele verificărilor prevăzute la alineatele (1) și (2) arată că, pe parcursul unei perioade de șase luni, au fost respectate criteriile stabilite în anexele VI-IX, frecvența verificărilor prevăzute la alineatul (1) poate fi redusă la un control pe lună. Orice nerespectare a criteriilor stabilite în anexele menționate anterior are ca rezultat reluarea controalelor în condițiile prevăzute la alineatul (1).

(5) Dacă rezultatele verificărilor prevăzute la alineatul (2) depășesc limitele admise, se consideră că lotul în cauză nu este conform cu prezentul regulament. Cu toate acestea, în acest caz, abatorul în cauză poate solicita efectuarea unei contraanalize în laboratorul de referință al statului membru, folosind o metodă de analiză selectată de autoritatea competentă a statului membru respectiv. Costurile contraanalizei menționate anterior sunt suportate de deținătorul lotului.

(6) În cazul în care, dacă este necesar după această contraanaliză, se consideră că lotul în cauză nu respectă prezentul regulament, autoritatea competentă adoptă măsurile necesare destinate să permită comercializarea lotului în cadrul [Uniunii], cu condiția ca atât ambalajele individuale, cât și cele colective ale carcaselor în cauză să fie marcate de către abator, sub supravegherea autorității competente, cu o bandă sau o etichetă care conține cel puțin una dintre mențiunile prevăzute la anexa X, scrisă cu majuscule de culoare roșie.

Lotul menționat la primul paragraf rămâne sub supravegherea autorității competente până când este tratat în conformitate cu dispozițiile din prezentul alineat sau până când se dispune de acesta în alt mod. Dacă se certifică autorității competente că lotul menționat la primul paragraf este destinat exportului, autoritatea competentă ia toate măsurile necesare pentru a preveni comercializarea acestuia în cadrul [Uniunii].

Indicațiile prevăzute la primul paragraf se plasează într-un loc vizibil, astfel încât să fie ușor vizibile, lizibile și permanente. În niciun caz acestea nu trebuie ascunse, marcate sau întrerupte de o altă inscripție sau material grafic. Literele au înălțimea de cel puțin 1 cm pe ambalajul individual și de 2 cm pe ambalajul colectiv.”

5 Articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul nr. 543/2008 are următorul cuprins:

„Statele membre adoptă măsurile practice pentru controalele prevăzute la articolele 15, 16 și 17, la toate nivelurile de comercializare, inclusiv controalele importurilor din țările terțe desfășurate în momentul vămuirii în conformitate cu anexele VI și VII. Acestea informează celelalte state membre și Comisia cu privire la măsurile respective. Orice modificări aduse acestor măsuri se comunică imediat celorlalte state membre și Comisiei.”

- 6 Anexa VI la acest regulament, intitulată „Stabilirea pierderii de apă la decongelare (Test de scurgere)”, prevede la punctul 7, intitulat „Evaluarea rezultatelor”:

„Dacă pierderea medie de apă la dezghețare pentru cele 20 de carcase din eșantion depășește procentele indicate în continuare, se consideră că volumul de apă absorbit în timpul operațiunii depășește valoarea limită admisă.

Procentele sunt:

în caz de răcire la aer: 1,5 %;

în caz de răcire prin dușare cu aer: 3,3 %;

în caz de răcire prin imersiune: 5,1 %

[...]”

- 7 Anexa VII la același regulament, intitulată „Stabilirea conținutului total de apă din pui (Test chimic)”, descrie procedeul chimic care permite stabilirea acestui conținut.

- 8 Articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009 prevede:

„Pentru produsele care la data acceptării declarației de export nu sunt calitativ sănătoase și care nu prezintă o calitate adecvată pentru comercializare nu se acordă restituire.

Se consideră că produsele îndeplinesc condițiile stabilite în primul paragraf dacă ele pot fi comercializate pe teritoriul [Uniunii] în condiții normale, conform descrierii făcute în cererea pentru restituire și dacă, în cazul în care respectivele produse sunt destinate consumului uman, utilizarea lor în acest scop nu este interzisă sau substanțial îngrădită din cauza caracteristicilor sau stării lor.

Încadrarea produselor în cerințele precizate în primul paragraf se verifică în conformitate cu standardele și practicile în vigoare pe teritoriul [Uniunii].

Cu toate acestea, restituirea este acordată și în cazurile în care în țara de destinație produsele exportate sunt supuse unor condiții obligatorii speciale, îndeosebi legate de condițiile de sănătate și igienă, care nu corespund standardelor și practicilor în vigoare pe teritoriul [Uniunii]. Este sarcina exportatorului ca, la solicitarea autorității competente, să facă dovada că produsele corespund acestor condiții obligatorii în vigoare în țara de destinație.

Suplimentar, pentru anumite produse pot fi adoptate dispoziții speciale.”

- 9 Regulamentul (CE) nr. 1276/2008 al Comisiei din 17 decembrie 2008 privind monitorizarea prin controale fizice a exporturilor de produse agricole care beneficiază de restituiri sau de alte sume (JO 2008, L 339, p. 53), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 278/2010 al Comisiei din 31 martie 2010 (JO 2010, L 86, p. 15), prevede la articolul 5 alineatul (4):

„Biroul vamal de export asigură respectarea articolului 21 din Regulamentul (CE) nr. 800/1999 [al Comisiei din 15 aprilie 1999 de stabilire a normelor comune de aplicare a sistemului de restituiri la export pentru produsele agricole (JO 1999, L 102, p. 11)]. În cazul în care există motive specifice pentru a suspecta buna calitate comercială a unui produs, biroul vamal de export verifică respectarea dispozițiilor comunitare aplicabile, în special a celor privitoare la sănătatea animalelor și plantelor.”

- 10 Regulamentul nr. 800/1999 a fost abrogat prin Regulamentul nr. 612/2009. Textul articolului 21 alineatul (1) din acesta era identic cu cel al articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009.

- 11 Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului vamal comunitar (Codul vamal modernizat) (JO 2008, L 145, p. 1, denumit în continuare „Codul vamal”), abrogat prin Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO 2013, L 269, p. 1), prevedea la articolul 118 alineatul (2) că persoana care efectuează o declarație vamală are dreptul să asiste sau să fie reprezentată la verificarea mărfurilor sau la prelevarea de eșantioane.
- 12 Potrivit articolului 119 alineatul (1) al doilea paragraf din acest cod, declarantul respectiv poate solicita o verificare a mărfurilor sau o eșantionare suplimentară în cazul în care estimează că rezultatele obținute de autoritățile competente nu sunt valabile.

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

- 13 În cadrul activităților sale de producție și de comercializare de carne de pasăre, Doux exportă pui congelați către țări terțe. Pentru a primi restituiri la export, aceasta a constituit garanții. Printre condițiile de acordare a acestor restituiri se număra obligația ca produsele exportate să fie „calitativ sănătoase și [să] prezint[e] o calitate adecvată pentru comercializare”, în conformitate cu articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009.
- 14 FranceAgriMer, instituție publică administrativă de drept francez responsabilă cu acordarea subvențiilor naționale și ale Uniunii, a efectuat controale asupra unor pui produși de Doux destinați exportului și a constatat că conținutul de apă al acestora depășea limitele maxime legale prevăzute în anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008. În consecință, FranceAgriMer a suspendat, printr-o decizie din 22 iulie 2013, eliberarea garanțiilor aferente cererilor de restituire înregistrate ulterior datei de 21 aprilie 2013.
- 15 Prin acțiunea introdusă la 20 septembrie 2013, Doux a sesizat instanța de trimitere cu o cerere în anularea deciziei FranceAgriMer. Ea susține că această decizie este afectată de o eroare de drept, întrucât condiționează acordarea de restituiri la export pentru carnea de pasăre congelată de conținutul de apă al acesteia, deși limitele maxime prevăzute la articolul 15 din regulamentul menționat nu sunt aplicabile cărnii în cauză dacă aceasta este destinată exportului în afara Uniunii.
- 16 În plus, Doux susține că depășirea acestor limite maxime ale conținutului de apă nu afectează aspectul dacă produsele exportate sunt „calitativ sănătoase și [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”, în sensul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009, și că produsele sale sunt conforme cu normele și cu uzanțele țărilor de destinație. În plus, potrivit Doux, întrucât nu au fost revizuite, limitele maxime menționate au devenit inadecvate și învechite.
- 17 FranceAgriMer susține că, potrivit articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009, nicio restituire nu trebuie acordată dacă produsele în cauză nu pot fi comercializate în condiții normale în interiorul Uniunii și dacă aceste produse nu sunt „calitativ sănătoase și [...] nu prezintă o calitate adecvată pentru comercializare” la data acceptării declarației de export. O carne de pasăre congelată al cărei conținut de apă depășește limitele maxime prevăzute la articolul 15 din Regulamentul nr. 543/2008 nu ar îndeplini condițiile prevăzute la articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009 și, așadar, exportul acesteia nu ar da dreptul la acordarea unei restituiri. FranceAgriMer atrage atenția că, în cursul anilor 2012 și 2013, 98 % dintre controalele efectuate asupra cărnii de pasăre congelată exportată de Doux au dat rezultate neconforme cu această cerință.
- 18 Referitor la controalele efectuate cu privire la conținutul de apă al puilor congelați în discuție în litigiul principal, Doux susține că acestea nu îi sunt opozabile pentru motivul că legiuitorul francez nu a adoptat modalitățile de executare a controalelor prevăzute la articolele 15-17 din Regulamentul nr. 543/2008 la toate nivelurile de comercializare. În plus, această societate contestă refuzul FranceAgriMer de a da curs cererii sale având ca obiect, în temeiul articolului 16 alineatul (5) din acest

regulament, realizarea unei contraanalize, astfel cum este prevăzut în cazul în care rezultatele controalelor menționate la articolul 16 alineatul (2) din regulamentul menționat depășesc limitele admise.

- 19 În aceste condiții, tribunal administrativ de Rennes (Tribunalul Administrativ din Rennes, Franța) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Procentul privind conținutul de apă stabilit la articolul 15 din Regulamentul nr. 543/2008 și în anexele VI și VII la acesta constituie o condiție pentru produse «calitativ sănătoase și care [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare» în sensul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009 și al Hotărârii din 7 septembrie 2006, Nowaco Germany (C-353/04, EU:C:2006:522)?
 - 2) O pasăre congelată care depășește procentul privind conținutul de apă stabilit la articolul 15 din Regulamentul nr. 543/2008 și în anexele VI și VII la acesta, însoțită de un certificat de sănătate eliberat de autoritatea competentă, poate fi comercializată în cadrul Uniunii în condiții normale în sensul articolului 28 din Regulamentul nr. 612/2009 și, dacă este cazul, în ce condiții?
 - 3) Împrejurarea că procentul privind conținutul de apă a rămas stabilit la 5,1 %, potrivit anexei VI la Regulamentul nr. 543/2008, și nemodificat de mai multe decenii, în pofida modificărilor invocate în practicile de creștere și a criticilor exprimate în anumite studii științifice cu privire la desuetudinea acestei valori limită, este sau nu este conformă cu dreptul Uniunii și în special cu principiul securității juridice?
 - 4) Anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008 sunt suficient de precise pentru efectuarea controalelor prevăzute la articolul 15 din Regulamentul [nr. 543/2008] sau Franța trebuia să definească «măsurile practice pentru controale» «la toate nivelurile de comercializare», în lipsa cărora controalele efectuate în faza de export al produselor sunt inopozabile?
 - 5) Cererile de contraanaliză care se aplică, potrivit dispozițiilor coroborate ale alineatelor (2) și (5) ale articolului 16 din Regulamentul nr. 543/2008, rezultatelor controalelor efectuate în abatoare pot fi extinse la controalele efectuate în stadiul comercializării produselor exportate, în prezența părților, în special în temeiul articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a treia întrebare

- 20 Întrucât a treia întrebare privește validitatea limitelor maxime ale conținutului de apă al cărnii de pasăre congelate și congelate rapid, prevăzute la articolul 15 din Regulamentul nr. 543/2008, este oportun să se analizeze în primul rând această întrebare.
- 21 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență Curții să se pronunțe cu privire la validitatea limitelor maxime ale conținutului de apă al cărnii de pasăre congelate și congelate rapid, stabilite la articolul 15 alineatul (1) și în anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008, în măsura în care aceste limite maxime ar fi învechite.
- 22 În această privință, referitor la pretinsa atingere adusă principiului securității juridice, trebuie amintit că acesta impune ca o reglementare a Uniunii să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina acestora și ca acestea să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să acționeze în consecință

(Hotărârea din 10 martie 2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, punctul 44, precum și Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții, C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190, punctul 68).

- 23 Or, articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 543/2008, precum și anexele VI și VII la acesta definesc cu claritate conținutul și întinderea normelor pe care le prevăd. Aceste dispoziții stabilesc fără ambiguitate atât produsele la care se referă, și anume puii congelați sau congelați rapid, cât și limita conținutului de apă care nu trebuie depășită.
- 24 În plus, lipsa revizuirii valorilor maxime ale conținutului de apă prevăzute de regulamentul menționat pentru carnea de pasăre congelată și congelată rapid, cu consecința că situația juridică a reclamantei din litigiul principal a rămas neschimbată, nu este de natură să aducă atingere principiului securității juridice.
- 25 În ceea ce privește argumentul invocat de Doux întemeiat pe faptul că limitele maxime ale conținutului de apă prevăzute de Regulamentul nr. 543/2008, care corespund celor cuprinse în Regulamentul (CEE) nr. 2891/93 al Comisiei din 21 octombrie 1993 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1538/91 privind modalitățile de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1906/90 al Consiliului privind unele standarde de comercializare a cărnii de pasăre (JO 1993, L 263, p. 12), sunt nelegale din cauza caracterului lor desuet, întrucât conținutul de apă fiziologică al păsărilor a crescut semnificativ din anul 1993 și aceste limite maxime nu mai sunt adecvate noului context în care trebuie să se aplice, trebuie arătat că nici numărul anilor care s-au scurs de la adoptarea dispozițiilor dreptului Uniunii referitoare la valoarea maximă a conținutului de apă al cărnii de pasăre congelate, nici studiile științifice prezentate de reclamanta din litigiul principal, care concluzionau în sensul necesității unei creșteri a limitelor maxime menționate, nu sunt susceptibile în speță să repună în discuție validitatea articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 543/2008 sau a anexelor VI și VII la acesta.
- 26 Astfel, legiuitorul Uniunii dispune de o largă putere de apreciere în cadrul exercitării competențelor care îi sunt conferite în domeniul agriculturii atunci când este chemat să efectueze aprecieri și evaluări complexe (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, punctul 47 și jurisprudența citată). Această situație se regăsește în ceea ce privește alegerea de a efectua sau de a nu efectua o revizuire a reglementării în vigoare privind limitele maxime ale conținutului de apă al puilor congelați sau congelați rapid.
- 27 Or, niciun element invocat de Doux și de celelalte părți interesate care au depus observații scrise la Curte nu dovedește o nerespectare vădită a limitelor puterii de apreciere de care dispune legiuitorul menționat în exercitarea competențelor sale în materie de politică agricolă comună.
- 28 În această privință trebuie arătat că, în observațiile sale, Comisia a precizat că urmărește evoluțiile susceptibile să facă necesare adaptări ale limitelor superioare ale conținutului de apă prevăzute de Regulamentul nr. 543/2008 pentru puii congelați sau congelați rapid, adăugând că, deși conținutul de apă fiziologică al puilor este în prezent ușor mai ridicat decât cel observat în cursul anului 1993, o eventuală modificare a valorilor maxime ale conținutului de apă s-ar concretiza probabil în reducerea acestora, iar nu în majorarea lor, întrucât progresele tehnice permit reducerea absorbției de apă externă la prepararea acestui tip de carne.
- 29 În ceea ce privește argumentul invocat de Doux, potrivit căruia limitele maxime în discuție în litigiul principal nu sunt conforme cu dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole (Regulamentul unic OCP) (JO 2007, L 299, p. 1) la data adoptării lor, întrucât acest regulament include dispozițiile Regulamentului (CEE) nr. 1906/90 al Consiliului din 26 iunie 1990 privind unele standarde de comercializare a cărnii de pasăre (JO 1990, L 173, p. 1), al cărui al șaptelea considerent menționa caracterul în esență tehnic al problemelor

ridicate și probabilitatea necesității introducerii de modificări în mod frecvent, este suficient să precizăm că niciunul dintre aceste două regulamente nu impune o obligație specială de a efectua o revizuire periodică a limitelor maxime ale conținutului de apă.

- 30 Rezultă, așadar, din considerațiile care precedă că analiza celei de a treia întrebări nu a identificat niciun element de natură să afecteze validitatea limitelor maxime ale conținutului de apă al cărnii de pasăre congelate stabilite la articolul 15 alineatul (1) și în anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008.

Cu privire la prima și la a doua întrebare

- 31 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009 trebuie interpretat în sensul că puii congelați sau congelați rapid al căror conținut de apă depășește limitele stabilite prin Regulamentul nr. 543/2008 sunt comercializabili în condiții normale pe teritoriul Uniunii și îndeplinesc cerința referitoare la produsele calitativ sănătoase și care prezintă o calitate adecvată pentru comercializare, în măsura în care sunt însoțite de un certificat de sănătate eliberat de autoritatea competentă.
- 32 Articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 543/2008 interzice în principiu comercializarea în interiorul Uniunii a puilor congelați sau congelați rapid al căror conținut de apă depășește valorile maxime stabilite în anexa VI sau în anexa VII.
- 33 Comercializarea unor astfel de pui este posibilă numai prin derogare, atunci când sunt respectate condițiile prevăzute la articolul 16 alineatul (6) din acest regulament.
- 34 Normele de comercializare pentru puii congelați sau congelați rapid stabilite prin regulamentul menționat se aplică numai produselor comercializate în interiorul Uniunii, iar nu celor exportate către țări terțe.
- 35 Astfel, puii congelați sau congelați rapid pot fi exportati în afara Uniunii fără a face obiectul controlului prevăzut la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 543/2008, fără a fi necesar să respecte limitele conținutului de apă stabilite în anexa VI sau VII la acest regulament și fără a fi supuși obligației de etichetare prevăzute la articolul 16 alineatul (6) din acesta.
- 36 Reiese însă din jurisprudența Curții că trebuie făcută o distincție între dreptul operatorilor economici de a-și exporta produsele și cel de a beneficia de o restituire la export, ceea ce înseamnă că operațiunile de export nu determină în mod necesar acordarea de restituiri la export (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 septembrie 2006, *Nowaco Germany*, C-353/04, EU:C:2006:522, punctele 35 și 36).
- 37 Fără a aduce atingere dispozițiilor prevăzute la articolul 28 alineatul (1) al patrulea paragraf din Regulamentul nr. 612/2009, în condițiile în care din dosarul aflat la dispoziția Curții nu reiese că ar fi îndeplinite în speță condițiile aplicării acestuia, articolul 28 alineatul (1) primul și al doilea paragraf din acest regulament supune acordarea de restituiri la export cerinței ca produsele de exportat să fie „calitativ sănătoase și [să] prezint[e] o calitate adecvată pentru comercializare”, ceea ce impune ca produsele respective să poată fi comercializate în condiții normale pe teritoriul Uniunii.
- 38 Caracterul comercializabil al unui produs „în condiții normale” este un element inerent noțiunii „calitativ sănătoase și care [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare” (Hotărârea din 26 mai 2005, *SEPA*, C-409/03, EU:C:2005:319, punctul 26, și Hotărârea din 1 decembrie 2005, *Fleisch-Winter*, C-309/04, EU:C:2005:732, punctul 21). Un produs care nu ar putea fi comercializat pe

teritoriul Uniunii în condiții normale și sub denumirea care apare pe cererea de acordare a unei restituiri nu ar îndeplini această cerință (Hotărârea din 26 mai 2005, SEPA, C-409/03, EU:C:2005:319, punctul 22, și Hotărârea din 1 decembrie 2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, punctul 20).

- 39 În asemenea condiții, nu este posibil să se dea răspunsuri separate la prima și la a doua întrebare preliminară. În cazul în care puii în discuție în litigiul principal nu pot fi comercializați „în condiții normale” pe teritoriul Uniunii, aceștia nu îndeplinesc nici cerința de a fi produse „calitativ sănătoase și care [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”. În schimb, dacă produsele în cauză pot fi comercializate pe teritoriul Uniunii „în condiții normale”, condiția lor de produse „calitativ sănătoase și care [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare” trebuie să fie recunoscută.
- 40 În consecință, este necesar să se stabilească dacă comercializarea de carne de pasăre congelată sau congelată rapid în cadrul regimului derogatoriu prevăzut la articolul 16 alineatul (6) din Regulamentul nr. 543/2008 se realizează sau nu se realizează „în condiții normale”.
- 41 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că este necesar să se analizeze dacă un lot de carne de pasăre este comercializabil „în condiții normale” în Uniune pe baza cerințelor cuprinse în regulamentul menționat care privesc în mod direct calitatea produselor, iar nu pe baza cerințelor care au ca unic obiectiv informarea consumatorului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 septembrie 2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, punctul 38).
- 42 Potrivit articolului 16 alineatul (6) din Regulamentul nr. 543/2008, în cazul în care un lot de pui congelați sau congelați rapid se dovedește neconform cu acest regulament din cauza depășirii limitelor admise pentru conținutul de apă, autoritatea competentă se asigură că ambalajele individuale și ambalajele colective în cauză sunt dotate cu o bandă sau cu o etichetă purtând mențiunea „Conținut de apă peste limita CE” în majuscule roșii. Această mențiune trebuie plasată într-un loc evident, astfel încât să fie foarte vizibilă, foarte lizibilă și indelebilă. Literele trebuie să aibă cel puțin un centimetru înălțime pe ambalajele individuale și doi centimetri pe ambalajele colective.
- 43 Acest tratament și aceste indicații obligatorii nu urmăresc exclusiv informarea consumatorilor, ci servesc drept avertisment, semnalându-le că a fost afectată calitatea produselor în cauză și, în consecință, că mărfurile sunt de calitate inferioară.
- 44 În aceste condiții, produsele tratate și semnalate în conformitate cu articolul 16 alineatul (6) din Regulamentul nr. 543/2008 nu pot fi considerate comercializabile „în condiții normale” pe teritoriul Uniunii și nu îndeplinesc condiția privind produsele „calitativ sănătoase și care [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”.
- 45 O astfel de concluzie nu este de natură a fi infirmată de faptul că produsele în cauză sunt, pe de altă parte, conforme cu reglementările sanitare.
- 46 În consecință, este necesar să se răspundă la prima și la a doua întrebare că articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009 trebuie interpretat în sensul că puii congelați sau congelați rapid al căror conținut de apă depășește limitele stabilite prin Regulamentul nr. 543/2008 nu sunt comercializabili în condiții normale pe teritoriul Uniunii și nu îndeplinesc condiția privind produsele „calitativ sănătoase și care [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”, chiar dacă sunt însoțiți de un certificat de sănătate eliberat de autoritatea competentă.

Cu privire la a patra întrebare

- 47 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul nr. 543/2008 trebuie interpretat în sensul că impune statelor membre obligația de a adopta măsuri practice în materie de control al puilor congelați sau congelați rapid destinați exportului cu restituire la export și că, în lipsa adoptării unor astfel de măsuri practice, controalele realizate în vederea exportului sunt inopozabile întreprinderilor în cauză.
- 48 În cazul în care sunt în discuție subvenții financiare la exportul în afara Uniunii de pui congelați sau congelați rapid, biroul vamal de export este obligat să se asigure, conform articolului 5 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1276/2008, că articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009 este respectat. Dacă acest birou are îndoieli cu privire la aspectul dacă produsul exportat este „calitativ sănăto[s] și [...] prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”, îi revine acestuia sarcina să verifice conformitatea produsului cu dispozițiile aplicabile ale dreptului Uniunii.
- 49 Dat fiind că respectarea conținutului maxim de apă al puilor congelați sau congelați rapid, prevăzut la articolul 15 din Regulamentul nr. 543/2008, constituie o condiție pentru ca această carne să poată fi considerată un produs „calitativ sănăto[s] și care prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”, în sensul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 612/2009, metodele de stabilire a acestui conținut descrise în anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008 trebuie puse în aplicare pentru a verifica dacă această condiție este îndeplinită.
- 50 În această privință este necesar să se constate că decizia de trimitere nu conține niciun element de natură să demonstreze că tehnicile și metodele prevăzute în anexele menționate nu ar permite efectuarea acestor controale într-un mod adecvat.
- 51 Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 23 din prezenta hotărâre, anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008 sunt suficient de exacte pentru a realiza controalele asupra puilor congelați sau congelați rapid destinați exportului cu restituire la export.
- 52 Având în vedere observațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că, întrucât anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008 sunt suficient de exacte pentru a realiza controalele asupra puilor congelați sau congelați rapid destinați exportului cu restituire la export, lipsa măsurilor practice, a căror adoptare este prevăzută la articolul 18 alineatul (2) din regulamentul menționat, nu face aceste controale inopozabile întreprinderilor în cauză.

Cu privire la a cincea întrebare

- 53 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 16 alineatul (5) din Regulamentul nr. 543/2008 trebuie interpretat în sensul că dreptul de a solicita o contraanaliză prevăzut la această dispoziție se aplică controalelor realizate în vederea exportului de pui congelați sau congelați rapid cu restituire la export.
- 54 Întrucât, potrivit articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 543/2008, controalele privind conținutul de apă al puilor congelați sau congelați rapid prevăzut la articolul 15 alineatul (1) din acest regulament nu trebuie efectuate pentru carcase atunci când s-a stabilit că acestea sunt destinate exclusiv exportului, articolul 16 alineatul (5) din regulamentul menționat nu este relevant în speță. Dispozițiile care reglementează procedurile de examinare a mărfurilor destinate exportului în afara Uniunii sunt prevăzute de Codul vamal.

- 55 Curtea a avut deja ocazia să se pronunțe cu privire la drepturile și obligațiile exportatorului și la cele ale autorității vamale naționale privind examinările produselor exportate care dau dreptul la acordarea de restituiri, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, *Nowaco Germany* (C-353/04, EU:C:2006:522).
- 56 Aceasta a arătat, în ceea ce privește în mod specific controalele operațiunii de export care dă dreptul la restituiri, că reglementarea Uniunii prevede un tip de cooperare între exportator și autoritatea vamală națională, pentru a efectua corect aceste controale [a se vedea, în contextul Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO 1992, L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 82/97 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 1996 (JO 1997, L 17, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 9, p. 250), Hotărârea din 7 septembrie 2006, *Nowaco Germany*, C-353/04, EU:C:2006:522, punctul 63].
- 57 În această privință trebuie amintit că Codul vamal prevedea printre altele, la articolul 118 alineatul (2) și la articolul 119 alineatul (1) al doilea paragraf, că exportatorul care efectuează o declarație vamală are dreptul să asiste sau să fie reprezentat la verificarea mărfurilor sau la prelevarea de eșantioane și că acesta poate solicita o verificare a mărfurilor sau o eșantionare suplimentară în cazul în care estimează că rezultatele obținute de autoritățile competente nu sunt valabile.
- 58 Astfel, Codul vamal asigură operatorilor economici un drept comparabil cu cel prevăzut la articolul 16 alineatul (5) din Regulamentul nr. 543/2008.
- 59 Independent de drepturile prevăzute la articolul 118 alineatul (2) și la articolul 119 alineatul (1) al doilea paragraf din Codul vamal, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, întrucât exportatorul, prin introducerea unei cereri de restituire, asigură întotdeauna în mod explicit sau implicit existența unui produs „calitativ sănăto[s] și care prezintă o calitate adecvată pentru comercializare”, acestuia îi revine sarcina de a demonstra potrivit normelor privind probele din dreptul național că această condiție este într-adevăr îndeplinită în cazul în care declarația ar fi pusă la îndoială de autoritățile naționale (Hotărârea din 1 decembrie 2005, *Fleisch-Winter*, C-309/04, EU:C:2005:732, punctul 35).
- 60 În sfârșit, articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, din al cărui text rezultă în mod clar că acesta se adresează numai instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, iar nu statelor membre (Hotărârea din 17 decembrie 2015, *WebMindLicenses*, C-419/14, EU:C:2015:832, punctul 83), nu este relevant în cauza principală.
- 61 În aceste condiții, este necesar să se răspundă la a cincea întrebare că exportatorul de pui congelați sau congelați rapid poate, în conformitate cu articolul 118 alineatul (2) și cu articolul 119 alineatul (1) al doilea paragraf din Codul vamal, pe de o parte, să asiste personal sau să fie reprezentat la verificarea mărfurilor în cauză sau la prelevarea de eșantioane și, pe de altă parte, să solicite o verificare a mărfurilor respective sau o eșantionare suplimentară a acestora în cazul în care consideră că rezultatele obținute de autoritățile competente nu sunt valabile.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 62 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Analiza celei de a treia întrebări nu a identificat niciun element de natură să afecteze validitatea limitelor maxime ale conținutului de apă al cărnii de pasăre congelate stabilite la articolul 15 alineatul (1) și în anexele VI și VII la Regulamentul (CE) nr. 543/2008 al Comisiei din 16 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare a cărnii de pasăre, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1239/2012 al Comisiei din 19 decembrie 2012.**
- 2) **Articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 612/2009 al Comisiei din 7 iulie 2009 de stabilire a normelor comune de aplicare a sistemului de restituiri la export pentru produsele agricole, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 173/2011 al Comisiei din 23 februarie 2011, trebuie interpretat în sensul că puii congelați sau congelați rapid al căror conținut de apă depășește limitele stabilite prin Regulamentul nr. 543/2008, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 1239/2012, nu sunt comercializabili în condiții normale pe teritoriul Uniunii Europene și nu îndeplinesc condiția privind produsele calitativ sănătoase și care prezintă o calitate adecvată pentru comercializare, chiar dacă sunt însoțiți de un certificat de sănătate eliberat de autoritatea competentă.**
- 3) **Întrucât anexele VI și VII la Regulamentul nr. 543/2008, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 1239/2012, sunt suficient de exacte pentru a realiza controalele asupra puilor congelați sau congelați rapid destinați exportului cu restituire la export, împrejurarea că un stat membru nu a adoptat măsurile practice a căror adoptare este prevăzută la articolul 18 alineatul (2) din regulamentul menționat nu face aceste controale inopozabile întreprinderilor în cauză.**
- 4) **Exportatorul de pui congelați sau congelați rapid poate, în conformitate cu articolul 118 alineatul (2) și cu articolul 119 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului vamal comunitar (Codul vamal modernizat), pe de o parte, să asiste personal sau să fie reprezentat la verificarea mărfurilor în cauză sau la prelevarea de eșantioane și, pe de altă parte, să solicite o verificare a mărfurilor respective sau o eșantionare suplimentară a acestora în cazul în care consideră că rezultatele obținute de autoritățile competente nu sunt valabile.**

Semnături